
◆ ST. OLAV ◆

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.
ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 5 - OSLO - TELEFON 23743

INNHold: Det villfarne får. — Oxfordgruppen — nova et vetera. — Hjemkomsten. — St. Josefsforeningens 40-års jubileum. — Landsmøte i Bergen. — I kikkerten. — Våre presters gravsted. — Fra Vikariatet. — Herhjemme — og derute. — Innsamlingen til fond for „St. Olav“.

RETT + OG + SANNHET

Det villfarne får.

Vi kjenner alle de tider i livet hvor vi føler oss like-
som så inderlig forlatt av Gud og mennesker. En ube-
stemmelig men meget merkbar tyngde hviler over oss
— det er som alle livnærende og forfriskende kilder
plutselig er blitt uttørret i oss og det eneste som holder
oss oppe er vår vilje til å utføre de oss påhvilende
plikter så godt som det er oss mulig samt vår tro på
at Gud fremdeles lever, selv om vi ikke ser hans virk-
somhet eller hører ham tale i våre hjerter — og at han
har en mening med den prøvelse han sender over oss
ved å unddra oss enhver merkbar støtte og bare hen-
vise oss til våre sjelelige og legemlige hjelpemidler.

Ti en slik tid er alltid en prøvelsens tid — en tid hvor
vi skal komme dypere inn i den smertefulle selverkjen-
nelse: *hvor* vi i virkeligheten befinner oss på veien til
Guds rike — det Guds rike som dog er midt iblandt
oss. Smertefull fordi den ekte og ærlige selverkjennelse
alltid vil vise oss hvor sørgelig langt vi har igjen for
å komme helt frem, bli fullkomne. Igjennem en sådan
prøvelse vinner vi mer klarhet over vårt forhold til Gud
og våre medmennesker — forutsatt at vi med ydmykt
sinn tar den slik og ikke lar oss forlede til å vrenge
prøvelsen om til å bli en anklage mot Gud og våre
medmenneskers forhold til oss. Ti mangler vi den yd-
mykhet som i alle livets tilskikkelser får oss til først
og fremst å søke roten til alle vanskeligheter i oss
selv — da griper det onde fatt i vårt hovmot og for-
leder oss til den gamle synd: at vi setter oss til dom-
mer over Gud og vår næste. Vi fristes til i vår ensom-
hets- og forlatthetsfølelse å gjøre oprør: vi bebreider
Gud, at han ikke hjelper oss, at han ikke hører vår
bønn, skjønt vi dog så fromt og tillitsfullt anroper ham

— og vi bebreider menneskene at de ikke hjelper oss
nok og ikke setter nok pris på oss, ikke «forstår» oss
og derfor miskjenner oss ved å tale for meget urettfer-
dig om oss og handle for lite rettferdig mot oss. Ja,
vårt hovmot æter sig lengere inn i oss: vi blir selv-
rettferdige ved å sammenligne oss selv og vår under-
vurderte vilje og arbeid med de andres glede og selv-
tilfredshet, skjønt vi synes at det de andre har å fare
med er så meget mindre betydningsfullt enn det *vi*
«ofrer» oss for. Men vi ser ikke — at forledes vi til
denne innstilling, gjør vi avstanden mellom oss og våre
medmennesker større og større og vår ensomhet dypere
og dypere, ti «Gud står den hovmodige imot — men
den ydmyke gir han nåde.»

Så la oss da vandre ydmykhetens vei og la den
føre oss tilbake til samfundsfølelsen igjen. La oss
bruke ydmykhetens selvanklagende, selverkjennende
ord: *Mea culpa!* i denne prøvelsens stund.

Er vi ikke ensomme fordi *vi* har forlatt Gud og men-
neskene og nu flakker om som «*villfarne får*?» Hvor-
dan har vi innerst inn stillet oss til påbudet om at der
skal være «*én hjord*?»

Og er først dette spørsmål opstått, vil vi uvegerlig
bli ført til å måtte revidere vårt *egentlige*, vårt *person-
lige* forhold til andre. Som er noe helt annet
enn den ytre form og som dessverre så ofte mangler
selv om det ytre samhold tilsynelatende er i den skjøn-
neste orden. Vi deltar i menighetsarbeide, i kongrega-
sjonsmøter, i foreningslivet, og vi bringer til og med
ofre og utfolder en katolsk aksjon i stor utstrekning
— men er vår tanke, hjerte og hånd *med* de andre av
våre trosfeller? *Hvorledes* — for å ta en enkelt ting

— *taler vi om våre medarbeidere?* Står vi av hjerte solidarisk, forståelsesfullt, overbærende og tålmodige sammen med dem? Er vi parate til å ofre våre subjektive ønsker, når vi ser, at det tjener såvel et menneskes som det heles *sanne* beste?

Sikkerlig vil vi, om vi er ærlige, finne en brist her — finne at vi i *virkeligheten* ikke er med i hjorden, ikke er sammen med våre trofeller, prester og lægfolk, som «én hjord». Men å skille sig ut fra hjorden er jo det samme som å forlate den Herre i hvem vi «er ett» med hverandre. Som et strålende lys faller denne erkjennelse inn i vår ensomhetsfølelse — vi ser vel avstanden mellom oss og den gode hyrde og hans hjord, men gjennom avstanden ser vi hans kjærlighet og føler dens kraft. Vi ser denne kjærlighet søke oss — og vår forlatthetsfølelse har lært oss hvor *nødvendig* denne

kraft er for vårt liv og vår livsførsel. Vi løper den imøte — vi lar den ta hele vår stakkels fortørkede vanskemektende sjel op i sig og fylle den helt, så vi får den sanne kjærlighets evne til å bli ett med den ene hjord, den sanne kjærlighets vilje til de helliges samfund allerede her på jorden. Og *da* er vi ikke mer et ulykkelig villfarent får — —.

Og *da* vil vi mulig også engang få lov til å ta vår plass i den store hjord — den som stilles ved Herrens høire hånd, når Han kommer i all sin herlighet. I dette mektige billed trær for siste gang *hjorden* frem som vårt endelige mål.

Gud gi oss den lykke å få være blandt fårene da og høre de liflige ord rettet til oss:

«Kom hit, I min Faders velsignede og arv det rike, som er beredt eder fra verdens grunnvold blev lagt.»

Oxfordgruppen — noba et vetera.

På Aschehougs forlag er utkommet Harold Begbies bok: «Livsforvandling», i norsk oversettelse ved C. J. Hambro.

I løpet av de siste par år har dagspressen fra tid til annen henledet oppmerksomheten på en ny religiøs bevegelse, hvis offisielle betegnelse er Oxford-gruppebevegelsen, men som oftest bare kalles Oxford-bevegelsen. Dette navn er egnet til å villed, idet enhver der har det minste kjennskap til engelsk historie i nyere tid, ved det navn tenker på den veldige bevegelse som begynte for over 100 år siden med Kebles berømte preken om det nasjonale frafall, en bevegelse, som under Puseys og Newmans førerskap fikk så vidtrekkende følger, at man fremdeles kan spore dens virkninger i kirkelivet i England. *)

Som stortingspresident Hambro dessuten påpeker, så er Oxford-bevegelsen ikke en gang historisk eksakt for denne nye bevegelse, som med sin ophavsmann, den lutherske prest Frank Buchmann, kom fra Amerika til Cambridge og først senere nådde til Oxford. Man tør regne med at det er ønsket om å knytte bevegelsen til det gamle universitets verdenskjente navn, som har vært bestemmende for dette navnevalg.

Når man leser Begbies bok om bevegelsen minnes man uvilkårlig evangeliets ord om husfaren som av sitt forråd tar frem nytt og gammelt. Bevegelsen består for en del av nye elementer, men for det meste henter den sin næring fra den kristne tradisjon, selv om disse for en del er blitt opdaget påny eller gjenoptatt i praksis av bevegelsens leder. For deltagerne virker det så nytt og levende, rent som en åbenbaring alt sammen. Når

man erindrer at de aller fleste kommer fra et protestantisk miljø, og har følt savnet av en rekke katolske institusjoner, navnlig skriftemålet, forstår man meget godt deres følelse av noget nytt og friskt. Etter Begbies bok, og ikke minst etter Hambros innledning å dømme, må det være et friskt, ærlig og tiltalende preg ved bevegelsen, som virker vinnende og tillitvekkende. Men den synes også å være full av uklarhet. Dette ytrer sig bl. a. i en viss anti-dogmatisk holdning, som forresten er tydeligere hos Begbie enn hos bevegelsens fører. Men selvsagt kan man ikke innta en bestemt religiøs holdning uten at det faktisk innebærer dogmatiske forutsetninger, selv om man ikke er sig disse klart bevisst. Det fremgår da også av Begbies bok, at det foreligger dogmatiske uoverensstemmelser. Når disse ikke ennu har forvoldt nogen adskillelse, skyldes det vel det forhold at bevegelsen ikke har nogen tydelig organisasjon. Den har ingen medlemsfortegnelse eller kontingent, intet merke, ingen lover, intet fast sete. Dog er den ikke så kjemisk fri for organisasjon som dens beundrere hevder. Den har et synlig overhode i Frank Buchman, derom kan det iallfall foreløpig ikke herske nogen tvil. Den stiller bestemte religiøs-moralske krav, og den har sin faste metode for å skape og utvikle det religiøse liv. Det fremgår ennvidere av Hambros orientering at bevegelsens manifestasjoner: offentlige møter, houseparties er meget omhyggelig forberedt og at intet overlates til tilfældigheter.

Det er ikke lett å gi en klar definisjon av Oxfordgruppen. Det er derfor ikke underlig at Hambro benytter sig av den negative definisjon og forklarer hvad gruppebevegelsen ikke er. Vi kommer sannheten nokså nær når vi sier at bevegelsen er båret av et praktisk kristendomssyn med åpent øie for de resultater som viser sig ved menneskets livsforvandling og at hele dens

*) Bevegelsens historie blev omtalt i «St. Olav» for 13. juli 1933.

metode tar sikte på gjennom personlig påvirkning å fremme og gjennomføre livsforvandling. Man kan betegne Oxford-gruppen som en vekkelsesbevegelse, men må da straks tilføie at den på vesentlige punkter skiller sig fra det man ellers forbinner dermed i protestantisk terminologi, f. eks. er det hverken bønn eller salmer ved de store offentlige møter og uten etter forutgående avtale får ingen stå frem med personlig vidnesbyrd. Det synes også som om den direkte påvirkning forenes med en takt som ikke er helt almindelig i de forskjellige sekter.

Som nevnt merker man en viss anti-dogmatisk strømning. Begbie iallfall har lite tilovers for det han kaller dogmatisk religion og nærer åpenbart en viss engstelse for de katolske tendenser i retning av en tydelig formulert trosbekjennelse. Han legger heller ikke skjul på at han har liten tro på betydningen av Buchmans teologiske formler. Han mener at dennes innflytelse er helt uavhengig av hans teologi. Den kristologi som Begbie antyder er sterkt beslektet med den liberale teologi. For ham er det centrale i kristendommen den hunger og tørst den skaper etter rettferdighet. For andre er tydeligvis spørsmålet om Kristi guddom det absolutt centrale. Det ser ut som om gruppen i almindelighet undervurderer kristendommens dogmatiske innhold. Men det vil sikkert i det lange løp vise sig vanskelig å holde gruppen samlet og bevare dens slagkraft uten at man har en klar, felles trosbekjennelse. I praksis synes det å herske enighet om bønnens vitale betydning for det kristne liv. Men dette innebærer allerede både credo og teologi. Tillit til bønnens makt må logisk bety at man regner med at den allmektige Gud før verdens skapelse forutså enhver bønn som skulde stige op fra menneskers leber og hjerter og at Han tok dem med i betraktning.

Nova et vetera — nytt og gammelt. Så underlig som det kan høres, det meste og absolutt det viktigste av det som gruppen regner for det nye, har allerede vært kjent og praktisert i hundreder av år. «The quiet time», den stille bønnens time, som hver dag skal begynne med, er ikke noget annet enn en form for den betraktende bønn, som navnlig i nyere tid har spillet en så stor rolle i katolsk kristenliv. Undersøkelser har forresten godtgjort at denne bønn ikke som enkelte har ment bare kan føres tilbake til St. Ignatius av Loyola, men at den har vært anvendt gjennom hele Middelalderen i de store ordener. Men ved den hellige Ignatius exercitier har den vunnet frem til almindelig utbredelse blandt lægfolket. Det var det egentlige nye ved de betraktningmetoder som opstod i det 16. århundre. Ved disse, for eks. den hellige Frans av Sales i hans bok «Introduction à la vie dévote» eller «Filothea» blev den betraktende bønn gjort tilgjengelig for den store mengde. Derfor kan ikke Buchmans stille bønn forekomme en katolsk leser særlig ny eller original.

Det viktigste i Frank Buchmans teologiske system er hans syn på synden. Såvidt man kan se av Begbies bok skiller Buchman sig her fra det spesifikk lutherske syn. Den vei han viser forat synderen kan forsones med Gud, forat det kristne liv kan skapes eller gjen-

opstå, går ikke alene ut på å ha tro på Guds barmhjertighet. Det legges minst like megen vekt på menneskets personlige brudd med synden. For ham er ikke gudsforholdet alene betinget av troen på frelsen i Kristus; han krever tillike klar og bevisst løsrivelse fra syndens lenker. Han fremholder i denne forbindelse lengsel etter Gud og etter samliv med Gud som en forutsetning for det kristne liv. På dette centrale punkt synes Oxford-gruppen å nærme sig sterkt den katolske Kirkes lære.

Det viktigste middel for å gjennomføre løsrivelse fra synd ser Oxford-gruppen i skriftemålet, som tillegges en overordentlig stor betydning for menneskenes livsforvandling. Det sier sig selv, at dette kan virke nytt og særpreget for mennesker som kommer fra et protestantisk miljø. Oxford-gruppen praktiserer imidlertid skriftemålet under former som er noget originale. Gruppens medlemmer skrifter for hverandre uten hensyn til om «skriftefaren» er prest eller ikke. Og for å hjelpe «skriftebarnet» på gli kommer «skriftefaren» med betroelser om sine egne forgåelser. Denne eien-dommelige praksis, som er innført i en god hensikt, medfører dog tydelige ulemper. Den vil lett avlede oppmerksomheten fra ens egen synd og skyld, så man isteden fester sig mer ved det som den annen meddeler om sin fortid. (I denne forbindelse må jeg tenke på en skrøne som går sin faste runde i enkelte religiøse blad, hvis hovedformål er å føre en hellig krig mot den katolske Kirke. En katolikk som lå på dødsleiet blev opfordret til å skrifte for hospitalets prest. Han spurte: «Hvem skrifter presten for?» «For biskopen». «Hvem skrifter biskopen for?» «For paven.» «Men hvem skrifter paven for?» «For Gud.» Da svarte den syke naturligvis: «Da vil også jeg skrifte for Gud.»

Historiens uefterrettelighet ligger klart i dagen: Paven har som bekjent sin faste skriftefar for hvem han skrifter hver uke, biskopene har sine skriftefedre på det sted hvor de er bosatt og prestene sine; det vil sjelden forekomme at en prest skrifter for sin biskop, da det er hevdvunnen praksis å undgå enhver sammenblanding av samvittighetssaker og almindelig kirkelig jurisdiksjon).

Oxford-gruppens skriftemålspraksis må dessuten savne den garanti og støtte som en eldre og erfaren skriftefar kan gi. Men fremforalt mangler den det objektive element som utgjøres av absolusjonen. Det er nok så at sinnet avlastes, og psykologisk såvel som moralsk vil det ha sin betydning. Men den katolske kristens lykkelige forvisning om syndernes forlatelse ved den absolusjon presten gir i kraft av Kristi innstiftelse og fullmakt, den kan Oxford-gruppens aldri så oppriktige skriftemål ikke på nogen måte erstatte.

Begbies bok inneholder flere interessante beretninger om livsforvandling under innflytelse av Frank Buchmans påvirkning. At det ofte har vært seksuelle forgåelser som har vært den store hindring som mange måtte befries for, kan ikke forbause. På den annen side er det sikkert riktig når Buchman ikke ensidig hefter sig ved denne art av synd, men også henleder oppmerksomheten på andre menneskelige feil: stolthet, misundelse o. s. v. De synder Buchman særlig fremhever som

skjebnesvangre viser sig å være de samme som Kirken kaller hovedsynder.

Det vil av denne fremstilling av Oxford-gruppens system fremgå, at bevegelsen nok kan få voksende betydning og innflytelse i den protestantiske verden. Det er et tragisk fenomen i våre dager at så mange innen den leir ikke føler sig religiøst tilfredsstillet av det kirkesamfund de er vokset op i. Veien til den katolske Kirke er stengt av mangfoldige fordommer, som det kun times et fåtall å overstige. For dem som søker noget mer gedigent, en levende religion, kan Oxford-gruppen bli en verdifull etappe. Under nye navn praktiserer den på sin måte gammel kirkeskikk, og innfører viktige bestanddeler av katolsk kristenliv. For eks. de såkalte houseparties er ikke noget annet enn det vi kaller åndelige øvelser eller retrett. Det er ikke mulig å forutsi noget om bevegelsens videre utvikling; den vil kanskje endre karakter, få et fastere preg. Men som den nu er kan man regne med at den for mange vil bli en viktig etappe på deres livsvei. Det er i bevegelsen elementer med en tydelig anti-kirkelig tendens, med en inngrodd mistro til kirkesamfund og frelse i flokkevis. Men det er også hos enkelte av bevegelsens mest fremskutte folk tegn på en voksende forståelse av Kirkens realitet. Det er nok dem som vil reflektere over Mesterens ord om den kirke han vilde bygge. De vil ikke glemme at Mesteren betegnet sine disipler nettop med ordet *hjord*, og de vil minnes hans ord om at det skulde bli én *hjord* og én *hyrde*. Og de vil forenes med oss katolikker i bønnen «forat alle må bli ett».

H. J. I.

Hjemkomsten.

I.

Professor Karl Thiemes brev til den hellige Stol og til hans meningsfeller.

Professor i systematisk teologi ved universitetet i Leipzig, dr. theol. phil. Karl Thieme, har i over 40 år utfoldet en fruktbar akademisk lærervirksomhet. I den senere tid er hans navn imidlertid trådt frem for den store offentlighet, idet denne nemlig er blitt gjort bekjent med det brev, som professoren har sendt den hellige Stol samtidig med at han i tidsskriftet «Religiöse Besinnung» (Frohmann, Stuttgart) publicerte en avhandling, hvis ledemotiv var en gripende lengsel etter en gjenforening med Rom — et ønske, opstått og nært av den evangeliske kirkes oppløsningstilstand i Tyskland. Dette var i oktober ifjor — senere har bevegelsen skutt rask vekst, og et forlydende, som for nylig gjorde sin rundgang gjennom verdenspressen, vil vite, at den teller 600 evangeliske tyske prester blandt sine tilhengere. Det er dette forlydende som gav støtet til at man fant det riktigst å offentliggjøre professor Thiemes brev til paven, hvilket skjedde nu forleden i «Wiener Zeitung», hvor dets ordlyd er følgende:

Til Hans Hellighet Pave Pius XI!

«Viljen til å lyde vår Herre Jesu Kristi bud driver oss til dig, hellige Fader, fordi vi ikke lenger évner å tro, at disse bud uavkortet vil bli fulgt i de menigheter, som hører under den tyske evangeliske kirkes nye biskop og heller ikke kan bli fulgt, som denne kirke formes nu. Den ubetingede sammenknytning av denne kirke og det nuværende statsstyre i Tyskland, som selvfølgelig også *vi* erklærer vår troskap imot som det sømmer sig for kristne — og den næsten nu lovfestede utelukkelse av våre kristne medbrødre av jødisk herkomst fra alle kirkelige embeder er oss et tegn på, at denne nye kirke på avgjørende punkter står i motsetningsforhold til vår Herre Jesu Kristi lære som den møter oss i det nye Testamente og som den uforfalskede Lutherdom dog hittil har trådt i skranken for, idet Herren ikke alene sa: «Gi keiseren hvad keiserens er!» men også: «gi Gud hvad Guds er!» — og elsket *sitt* jødiske folk, selv om det ikke hadde omvendt sig til hans lære, med den samme glødende kjærlighet, som vi elsker *vårt* folk med.

Som mennesker, der vil høre Hans ord, har vi måttet erkjenne, at tross det at der både fra enkeltmann og fra korporasjoner innenfor den tyske evangeliske kirke er reist motstand mot dette livssyn, finnes der allikevel nu i denne kirke ingen instans, som med bistand av den Helligånd har kunnet avverge forfallet.

Kun det Apostoliske Hyrde- og Læreembede har vært istand til dette — og således viser det sig nu å være en villfarelse, at man som absolutt rettesnor innenfor den tyske protestantisme har tatt enkelte av Luthers utlegninger, som står i motstrid til den augustinske kirkelige bekjennelse (art. 7, 8 og 28), da dette har ført til en fullstendig løsrivelse fra dette embede.

Vi har ingenlunde glemt at Luther oprinnelig vilde en reform innenfor den katolske Kirke. Men vi innsier idag, at Lutherdommens utvikling — ikke uten ytre påtrykk — er gått en falsk vei, som har ført lengere og lengere bort fra Kirken og derfor også fra Luthers egen positive reform, idet den kun har betonet dens negative side. Derfor vender vi oss nu bort fra denne vei, som har ført til adskillelse fra den hellige katolske apostoliske Kirke, og ber ydmykt om atter å bli optatt i denne Kirke.

Da vi nu vet at mange av våre evangeliske medkristne er kommet til en lignende erkjennelse som den, der har vært uundgåelig for oss, vil vi forespørre om det ikke er mulig at tilbakekomsten kan bli lettet slik for våre brødre, at overalt, hvor en hel menighet ønsker å vende hjem sammen med sin sogneprest, denne da kan fortsette som vigslet prest i den katolske Kirke og som religionslærer. Vi ber tillike om forståelse for om vi fremdeles anvender i videst mulig utstrekning morsmålet ved gudstjenestene, så at vi ikke forneker den gjennom de siste århundrer overleverte fedreearv av skikk, sanger og tankegang, så fremt dette selvfølgelig ikke er i motstrid med katolsk sæde- og tros lære. Således at vi innenfor den *ene* Kirke kan nære og verne om dette slik at fruktene på alle måter kan tjene alle medborgere fjern som nær i Kristi Kongerike. Derved

kan vi — i kraft av ordet om at «i min Faders hus er der mange boliger!» — hjelpe også de som er gått bort under den firehundreårige kirkespaltning til et bosted i Herrens ene hus.

Vi selv er kun få, men vi vender oss full av tillit og fortrolighet til dig, hellige Fader, fordi vi håper, at det svar, vi utber oss av dig, også vil forplikte andre i sin samvittighet til en hjemkomst, og fordi vi vet, at den gode hyrde ikke skyr noen anstrengelse for det ene villfarne får, når han ser noen mulighet for å bringe det tilbake.»

Og brevet slutter med følgende datering: 31. oktober i det hellige år 1933 — firehundre pluss fire ganger fire år etter Luthers theseopslag.

Om svaret på dette brev og dets videre følger beretter denne skrivelse fra professoren til sine meningsfeller, som også er offentliggjort nu i «Sonntagsruf» (Dresden).

«Efter at hans Eminense Karl Josef, kardinal Schulte, erkebiskop av Köln, har hatt den godhet å overrekke den 7. november Hans Hellighet de tyske lutheraners bønnskrift av 31. oktober 1933, har han fått fullmakt til å formidle den hellige Faders særlige velsignelse som et uttrykk for hans glade forventning, idet Hs. Hl. tillike uttalte ønsket om å bli orientert ennu nærmere om det man håper og ønsker. Derfor har hans Eminense på undertegnernes anmodning utnevnt en krets av katolske teologer, som sammen med dem som har underskrevet, skal utarbeide en nærmere presisering av bønnskriftets tankegang.

Undertegnerne ser i den nye «tyske evangeliske kirkes» hittil skjedd utvikling — hvor meget de enn hilser en kamp for evangelisk frihet og gjerne deltar i den — dog ikke en ekte kirkelig regenerasjon eller bare en forberedelse til en slik, men de ser — full av skrekk, hvorledes hin synd hevner sig på kirken. Den synd som var skyld i at de allerede ihøst mistet håpet om at denne kirke noen gang av sig selv vilde vende tilbake til den sanne kristne katolisisme.

Om de oppløsningsfenomener som nu viser sig i den vil føre til det endelige forfall i flere frikirker, sektkirker og kristelige samfund eller om det skal lykkes ennu en gang å binde de fra hverandre strebende ånder rent formelt sammen — i intet tilfelle kan der ut av dette opstå noe som med det minste skinn av rett kan betegnes som en Kristi Kirke i et tysk land. Den «Union av 1933» som Erlanger kirkehistorikeren Sasse i septemberheftet av «Theologischen Blätter» har karakterisert, kan ikke gjøre noget godt igjen.

Undertegnerne av hint bønnskrift håper og venter at ikke alene enkeltpersoner men også grupper av i sannhet kirkelig sinnede evangelisk kristne, ja hele menigheter (om hvis eksistens vi ikke alene har en formodning, men som vi vet om gjennom deres geistlige hyrders vidnesbyrd) vil vinne frem til større klarhet — og de vet at mellom dem som kjemper for en slik klarhet spiller opfyllelsen av det ønske, som uttrykkes i bønnskriftet, en stor rolle.

For nu å berede jorden for dette ønskes oppfyllelse anmodes man om at alle meddelelser og fremstillinger,

som kan bidra til dette, hurtigst mulig og senest innen utgangen av januar 1934 sendes til mig, så at de kan bli bearbejdet av ovennevnte krets. Ti intet må nu undlates av de evangeliske og katolske kristne som har forstått dette nøddrop for å opfylle den samvittighetsplikt som byr dem å rydde selv de minste hindringer av veien for de kjempende og lidende brødre, de heltemodige bekjennere og martyrer, som idag strider for evangeliet i Tyskland, så de kan komme hjem til «Una Sancta».

Selvfølgelig kan man ikke på lenge vente praktiske konsekvenser av en slik skrivelse. Men den er symptomatisk for tilstanden på det religiøse område i det moderne Tyskland.

7 kikkerten.

I en kronikk i «Aftenposten» har Finn Halvorsen skrevet om en kommunistisk forfatter, magister A. Schou, at denne viser en åpenbar frykt for å komme på kant med den offisielle bolsjevisme. Og i denne forbindelse bemerker han: «En katolsk prelat er ikke mer engstelig for å komme i konflikt med sin Kirke enn den norske magister» o. s. v. Vi kan ikke vente at Finn Halvorsen skal dele det katolske syn på Kirkens objektive realitet som sannhetens virkelige organ, men vi trodde opriktig talt at han kjente nok til saken til å vite, at hans sammenligning halter ikke så lite. Vi vil derfor gjøre ham den tjeneste å anføre en annen sammenligning, som er meget mer anskuelig, og vel så nærliggende: «En dramatisk forfatter der optrer som teateranmelder er ikke mer engstelig for å rette sin kritikk mot en kollegas skuespill enn den norske magister» o. s. v.

St. Josefsforeningens

40-års jubileum

feiredes søndag den 22. ds. med en stilfull hyggelig og morsom fest i foreningslokalet i Bispegården. Der var dekket til ca. 100 — og hele utsmykningen var holdt i foreningens farver: lysegult og hvitt. På langveggen inntok det vakre St. Josefsbanner hedersplassen og overalt hang der plakater med foreningens emblem: hjemmet og liljen. Arrangementet var forestått utelukkende av medlemmene — og selv om der vel nok «stod kvinner bak», så viste de sig dog først og som kjære og velkomne gjester da festen begynte. Men — hvem følte sig forresten ikke velkommen da?

St. Josefsforeningens styre tok sammen med sin direktør imot alle med en opriktig hjertelighet, som med én gang skapte den gode kontakt mellom vertsskap og gjester og gjestene innbyrdes, der betinger den ekte feststemning og innstiller alle på å være «gode og glade».

Selve mottagelsesarrangementet var meget vellykket, idet styret med sin like så utrettelige som elskverdige formann, hr. O. B. Olafsen, i spissen hilste på gjestene i forhallen, hvorefter man begav sig op i klubblokalet som tjente som mottagelsessalong. Da biskopen sammen med den herværende geistlighet var kommen til stede, blev vår ubetinget skjønneste

Ved festbordet.

salmes: «vi elsker vår Kirke» avsungen. Hr. O. B. Olafsen tok derpå ordet og uttalte følgende:

Hr. biskop, velærv. geistlighet, mine damer og herrer.

Når våren kommer til Norge, når solen får mer og mer makt, når dagene blir lengere og kveldene lyse, da er det St. Josefs patronatsfest, da feirer St. Josefsforeningen minnet om sin vernehelgen. Idag er det 40 år siden foreningen første gang var samlet på denne dag og vi minnes dette med denne fest i aften. Vi vil idag kaste et blikk tilbake og takke alle som har medvirket til og bragt St. Josefsforeningen fremover gjennom dette tidsrum. Det kunne nevnes flere navn i den anledning, men jeg vil ikke gjøre det; men et navn må nevnes, vi kan ikke tenke bakover uten å minnes ham, vårt kjæreste og kanskje det ivrigste medlem vi har hatt: nemlig pastor, senere mgr. og biskop Olav Offerdahl. Han var flere ganger foreningens direktør, men han var hele tiden også når han ikke var direktør medlem av denne forening. Han utnevntes til æresmedlem 29. april 1928 og han bevarte sin interesse for foreningen til sin død. — Vi har idag endel innbundne. Det gleder oss at de er kommet for å delta i vår festgleder. Vi arbeider mot samme mål: å samle den enkelte i hver sin kreds, til felles arbeide for den katolske Kirke. Likeledes har vi tilstede representanter fra foreningens første tid. Vi takker alle som er kommet hit i aften. Vi takker Dem, hr. biskop, som høiner festen ved Deres tilstedeværelse, likeledes de øvrige geistlige herrer. — Jeg har den ære på foreningens vegne å ønske alle et hjertelig velkommen.

Snart etter hadde alle inntatt sine plasser ved bordet og etter at en pressefotograf hadde tatt bilder av forsamlingen — som et kuriosum kan anføres at kl. ca. 10 avleverte han en halv snes store kopier av billedene til gjestenes store beundring — gikk man igang med den utmerkede souper. Da den første sult var stillet reiste direktøren, pater Vanneufville, sig og holdt en tale som vil minnes lenge av de som hørte den. Ti det er jo det herlige ved våre katolske fester — hvorfor vi ofte vier dem en inngående omtale — at takket være presteskapets nærvær får vi alltid ord å høre, som rekker ut over stunden. Derved får våre fester en grunntone som gir dem sin særlige nuance og ofte forandrer dem fra å være en «adspredelse» til å bli det

motsatte: en anledning til å få samlet sinnet om lyse gode tanker til bruk for de stunder som ikke er festens, men hvorom der er skrevet at «de behage oss ikke».

Pater Vanneufvilles tale var en slik som bærer ut over tidens feststemning til dagens og veiens arbeid. Ti han skildret St. Josefsforeningens store stille vernepatron som den helgen, hvis liv og virke mer mulig enn noen annens kan efterfølges av andre. Ti det er med sin trofasthet, sin flid, sin omsorgsfullhet og først og fremst sin pliktoppfyllelse at St. Josef utmerker sig — egenskaper, som enhver familiefar kan utfolde i sitt eget hjem, med og for sine kjære. Og pateren talte varme og mænnende ord om det kristne hjem, det hjem, som lik den hellige Josefs hjem, har Jesus til midtpunkt, og dets oppgave i tidens sociale og økonomiske vanskeligheter — det er i de virkelige katolske hjem, som hviler helt på katolske prinsipper, at redningen finnes for tidens moralske og religiøse nød, og som derfor bærer en lysere og bedre fremtid i sig. Og pateren konkluderte med å ønske St. Josefsforeningen, de katolske familiefedres forening, at den, som nu med de 40 år var trådt inn i manndomsalderen, måtte fremdeles utrette sitt velsignelsesrike arbeid til glede og gagn for medlemmene og derved for hjemmene og samfundet.

Viceformannen, hr. G. Geist, talte dernæst for presteskabet, idet han uttalte sin glede over å se det så fulltallig. Navnlig takket han hs. høiarv. biskopen fordi denne hadde utsatt sin reise for kunne hedre festen ved sitt nærvær — her blev taleren avbrutt av minuttlang applaus. Ennvidere takket han særlig sogneprest mgr. Kjelstrup for hans interesse for foreningen, ikke minst for de herlige sanger han hadde skjenket den.

Et telegram oplestes: «St. Josefsforeningen, Bergen, sender broderforeningen hilsen og lykkønskning», og vakte megen glede. Representanter for de innbudte kongregasjoner og foreninger takket og hilste vertsskapet, og hr. Ivar Ruyter holdt en meget humørfyllt og samtidig alvorlig tale for damene — et helt lite mesterverk av oratorisk kunst.

Så talte biskopen for familielivets betydning for samfundslivet — hvorledes fred og endrektighet kun kunde finnes i alle mellemmenneskelige forhold, når man hadde fred og endrektighet i hjemmet, i familiemedlemmenes innbyrdes forhold. Som fredens og endrektighetens vokter hadde den katolske familiefar sin store oppgave, og til den fikk han hjelp og støtte, når han lyttet til Kirkens røst og lot den tone sitt kjærlighetsbudskap inn i hjemmene.

Til sist reiste mgr. Kjelstrup sig — og ut fra sin store erindringsskatt tok han minnet om hvad han hadde oplevet som ganske ung, da St. Josefsforeningen blev stiftet. Mgr. Kjelstrup fortalte som alltid fengslende om dette — kom derpå inn på sin gjerning for år tilbake som Ynglingeforeningens leder, idet han jo med denne hadde forberedt de menn, som nu var St. Josefsforeningens støtter. Men også som St. Elisabethkongregasjonens preses hadde han indirekte del i St. Josefsforeningen, ti denne prektige kongregasjon omsluttet jo de katolske hustruer og mødre. Katolske hustruer støttet alltid sine menn — derfor følte mgr. Kjelstrup det som en kjær plikt å være tilstede her i kveld og føie sine ønsker om St. Josefsforeningens trivsel til de andres.

Til sist takket hr. Bergmann for maten — som Egil Olafsen hadde megen ære av. — Under festen var der blitt avsungen to sanger — den ene av mgr. Kjelstrup, den annen merket Obo — som begge slog utmerket an. Her vil vi innskytte en kompli-

ment til hr. Josef Geist for hans arbeid, som var en gave: de elegante trykksaker, som lå ved hver kuvert og ved sitt vakre utstyr vakte almindelig beundring. Navnlig var programbladet nydelig — og så praktisk da å la dette gi så pass utførlige opplysninger! Til etterfølgelse for andre tilstelninger.

Man gikk altså nu over til «underholdningen» — og med all respekt for de flinke brødr. Olafsens pianomusikk og det opførte skuespill, så var det kvartetten som satte prikken over i'et. D'herr Th. Johnsen, A. Bongart, M. Olafsen og O. B. Olafsen sang så bifallet ingen ende vilde ta — et velfortjent bifall. Vi får håpe at herrene ofte vil glede også andre foreninger med sin kunstneriske bistand. — Og så fortsattes festen til de obligate tolv slag stanset den, og man skiltes med «takk for idag» — til alle, men i første rekke til styret og i allerførste rekke til formannen.

E.

Våre presters gravsted.

Det er sikkert mange katolikker som ikke vet at omsorgen for prestenes gravsted på Vår Frelsers gravlund påhviler St. Elisabethkongregasjonen, som dog får halvparten av utgiftene dekket av Mariakongregasjonen. Vi anser det som en stor ære å være betrodd dette hverv og vi vil gjerne vise den store takknemlighet vi skylder de prester, som hviler der, ved å holde graven verdig. Vi har til rådighet et mindre beløp, men det er vårt ønske nu å få et lite fond, for å kunne dekke de årlige utgifter.

For dette formål vil St. Elisabethkongregasjonen tirsdag den 1. mai kl. 8 arrangere en aftenunderholdning i festivitetslokalet, Akersveien 5, hvortil vi herved innbyr alle våre trosfeller i Oslo og omegn. Det blir sang av vårt barnekor, fru Lilleba Sollie Aarseth vil spille, og der opføres to dialoger: St. Augustin og Monika; dertil kommer servering, alt sammen for den lave entré av 1 kr. Dessuten blir det utlodning av en ekte rev.

Vi tør regne med at denne tilstelning som arrangeres av de katolske mødre vil samle fullt hus. Hvem vil ikke være med å bidra til våre presters gravsted? Ikke minst når vi tenker på at også vår uforglemmelige biskop Offerdahl hviler der. Særlig for hans mange konvertitter må det vel være kjært på denne måte å få vise sin trofaste takknemlighet.

Altså vel møtt i festsalen tirsdag 1. mai kl. 8.

Ragnhild Nylund, prefekt.

St. Olavs Forbunds Landsmøte.

Som det sees annet sted i bladet, averterer St. Olavs forbund idag sitt landsmøte, som i år for første gang holdes utenfor Oslo. Bergens Lokalforening har påtatt sig strevet med arrangementet, og ved sine medlemmers offervilje muliggjort henleggelse av landsmøtet til Bergen, idet man har fått stillet privat innkvartering for de delegerte til rådighet. Ennvidere får man moderasjon på statsbanene.

Som tidligere nevnt kan også interesserte trosfeller få anledning til å nyte godt av jernbanens billigreise ved å henvende sig til sekretæren der ordner alt det nødvendige. Disse må dog selv betale for sitt opphold og sin forpleining. Tilbakereisen kan skje i løpet av uken (inntil 27. mai).

For de av de tilreisende, som måtte ønske å se mest mulig av Bergen med omegn, på kortest tid og billigste måte, blir der arrangert en biltur 2. pinsedag kl. 10.30. Turen vil bli ca. 70 km. lang og gå over de gamle katolske minner, Fana gamle kirke, Lyse kloster, Fantoft stavkirke, med tilbaketur over Fanafjellet med sin vakre utsikt. Turen tar ca. 3½ time inklusiv opphold 2×20 min. på nevnte steder, hvor vi får historiske oversikter. Prisen for denne tur blir kun kr. 3.00 pro persona, som må betales av deltagerne selv. Anmeldelse må skje til sekretæren på forhånd og senest innen 30. ds. av hensyn til å sikre sig biler itide.

Avreisen fra Oslo finner sted lørdag den 19. mai kl. 9 morgen, alle øvrige opplysninger meddeles ved henvendelse til forbundets sekretær, hr. Barra, telef. 24 426. Adr. Dronningens gate 21, Oslo.

Fra Vikariatet.

Hans Høiærverdighet Biskopen, som i denne uke har besøkt Bergen, Haugesund og Stavanger, reiser lørdag til Rotterdam. Biskopen vil opholde sig en måneds tid i Holland for å vekke interesse og skaffe støtte for det Apostoliske Vikariat.

Provikaren, som for tiden vikarierer for sognepresten i Drammen, vil være tilbake i Oslo 30. april. All post til Vikariatet og til biskopen, som ikke er merket «personlig», vil bli åpnet av ham.

Herhjemme: —

RETTELSE. I «en gripende natt-prosesjon» i forrige nummer gjengav vi et stykke av et brev til en St. Josefs-søster her, hvori hennes gamle far beskriver den prosesjon han selv hadde deltatt i — «tross det at han har passert sytti år,» skrev vi. Vi er imidlertid blitt gjort oppmerksom på at den gamle herre er 87 år — og vil gjerne rette vår feiltagelse, fordi sannheten i dette tilfelle ennu klarere setter i relief den mektige følelse, som får selv oldinger til å delta i denne høytidelige manifestasjon av katolsk trosliv.

OSLO. St. Vincensforeningen avholdt sin generalforsamling i St. Olavs prestegård 2den søndag etter påske. Man blev enige om også i år å igangsette feriekoloni for skolepliktige barn. Det er i år den 10de sommer vi sender våre barn på landet i sommerferien. Barna skal innmeldes gjennom våre sogneprester, mgr. Kjelstrup, St. Olav, og pater Notenboom, St. Halvard, i

god tid, helst før 10. juni, så man kan få oversikt over deltagelsen.

Ivar Ruyter, president.

OSLO. På Mariakongregasjonens møte onsdag 18. ds. holdt mgr. Kjelstrup et gripende foredrag om: De spedalskes apostel, Pater Damien av Jesu og Maria hellige hjertes kongregasjon. Han fødtes i Belgien den 3. januar 1840. Den 9. oktober 1860 efter 2 års prøvetid avla han de første klosterløfter i De hellige hjertes kongregasjon (Pictuspatrene). — Sandwichøyene var av Pave Leo XII betrodd denne kongregasjon og på en av øyene var der en koloni for 600 spedalske, hvorav vel 200 var katolikker. De hadde et lite kapell og pater Damien ønsket å ofre sig for disse ulykkelige mennesker, og den 10. mai 1873 begynte han sin virksomhet der. — Foredragholderen fortalte ennvidere om spedalskhet (Lepra) og dens to former. Den angrepne mister lem etter lem og blir helt ukjennelig og full av stank. — Pater Damien opholdt sig på øen i 16 år og i denne tid pleiet han 5000 spedalske. Kapellet blev forlite og han bygget et nytt og var selv tømmermann. I 1885 opdaget han at han selv var offer for sykdommen. Han hadde imidlertid fått en dyktig medarbeider samt 3 franciskanerinner til hjelp. Eftersom sykdommen skred frem mistet han fingrene, kun de som var salvet ved prestevielsen fikk han beholde til det siste. Han døde 15. mai 1890 og blev begravet i en cementert hule ved det tre han sov under den første tid. — Prefekten takket for foredraget og uttalte at det vel for de fleste av oss var et nytt bekjentskap med en av vår hellige Kirkes store sønner, og måtte vi lære av ham å glemme oss selv for å tjene andre. — Efter bordet spilte frøknene Kjelstrup og Fåberg. Den siste en av henne selv komponert vals, tilegnet kongregasjonen. Frk. Ingeborg Endresen leste Bergens-historier.

M. Catharina.

— og derute:

NEW ORLEANS. Universitetet i denne by tildelte nylig graden «Doctor Caritatis» til en ordenssøster Stanislas Malone i anledning av hennes gull-jubileum som sykesøster. Hele byens befolkning tok del i denne fest, da søster Stanislas vel er den populæreste kvinne i hele staten Louisiana. Den hellige Fader sendte henne den apostoliske velsignelse. I en håndskrivelse lykkønsket president Roosevelt henne til hennes velsignelsesrike virksomhet. Presidenten for Louisiana bragte henne sin personlige lykkønsking og overvar høimessen i klosterkirken, som blev feiret med stor høitidelighet. Det er den første gang at en slik akademisk grad er blitt utdelt — og hvad der forhøier dens verdi er at den er blitt opprettet for å hedre en stille ordenssøster ved på denne måte å gi uttrykk for den taknemlighet, man føler mot et liv i kjærlighet og selvopofrelse for de lidende.

WASHINGTON. Den kjente journalist Mr. William Hard har konvertert. Foruten hans politiske korrespondanser er det særlig hans artikler i tidsskriftpressen som har gjort ham til en av Nord-Amerikas innflytelsesrikste penner. Dessuten har han gjennom mange år hver uke kåsert i radio over de siste viktigste innenlandske begivenheter samt gitt orienterende oversikter over den utenrikspolitiske stilling.

DEN HELLIGE STOL har ifølge «La Croix» i året 1933 hatt følgende forhandlinger med de europeiske stater: i juni og juli avsluttetes konkordatene med Østerrike og Tyskland — mars

ratificertes det i oktober 1932 avsluttete konkordat med Baden. I september optokes den offisielle diplomatiske forbindelse med Estland — likeledes er i løpet av 1933 undertegnet en overenskomst med Italia angående den vatikanske jernbane. Flere utenriksministre og regjeringschefer har avlagt paven besøk — således Mc Donald og John Simon, vicekansler von Papan og den prøisiske ministerpresident Göring, den østerrikske forbundskansler Dollfuss, presidenten for den irske fristat de Valera, den ungarske ministerpresident Gömpös og den belgiske ministerpresident grev de Broqueville.

Innsamlingen

til fond for „St. Olav“.

Til «St. Olav».

Uppropet frå Mgr. Snoeys bør ikkje verta eit rop i øydemarki. Alle må me hjelpa til so langt me på nokon måte kann, og gjer me det, vil bladet verta berga. Skulde me ikkje kunna samla 15.000 kr.? Bladstyret bør setja innsamlingi i gong med all mogeleg kraft — og med godt mod. Me må halda «St. Olav» uppe, kva det skal kosta. Eg sender 100 kr. Lukka til! Med takk for godt arbeid og med vyrdsam helsing.

Voss, 17. april 1934.

Lars Eskeland.

INNSAMLINGSLISTE II:

Abonnet fra Strømmen	kr.	2.00
Sigrid W.	»	5.00
M. M.	»	50.00
H. P.	»	0.25
Yngling II	»	0.50
R. K.	»	0.25
J. O.	»	1.00
I. S.	»	5.00
St. Josefmenigheten, Haugesund	»	75.00
«Opfyll din æresplikt og støtt din katolske avis» (bidrag II)	»	500.00
G. F., Katarinahjemmet	»	2.00
Johannes C.	»	50.00
Mariabarn	»	10.00
P. N.	»	2.00
N. N.	»	5.00
Grev Th. G. Bielke, Sverige	»	40.00
St. Franciskus-søstrene, Bergen: Vivat, floreat, crescat	»	500.00
Fru Marie Woxen	»	20.00
Pastor de Geus	»	115.00
Frk. Helen R. Parr	»	100.00
Mme. V. de Navacelle	»	100.00
A. B.	»	10.00

Kr. 1593.00

Med det tidligere innkomne

» 2487.00

Kr. 4080.00